

**LATVIJAS SENĀTA
NOLĒMUMU ATZIŅAS:
VĒSTURISKAIS
MANTOJUMS**

Latvijas Senāta nolēmumu atziņas: vēsturiskais mantojums

Izdevējs Latvijas Republikas Augstākā tiesa
Sagatavoja Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa
Redaktore Anita Zikmane

Iespiests SIA „Dardedzes hologrāfija”
Metiens 150 eksemplāri
Rīga, 2019

ISBN 978-9934-8261-5-3

PAR APVIENOTO SAPULCI UN SENATORU IECELŠANU

Senāta Apvienotā sapulce 12/1921¹

1921.g. augusta mēneša „2.” dienā Latvijas Senāts Apvienotās sapulces rīcības sēdē, kurā piedalījās:

priekšsēdētājs senators K.Valters,
senatori K.Ozoliņš,
M.Gobiņš,
Dr. A.Lēbers,
A.Sīmanis,
B.Nagujevskis,
A.Gubens,
virsprokurora v.i. P.Keislers,
virsssekretārs J.Freidenfelds,

caurlūkoja Tieslietu ministrijas 1921.g. 28.jūnija rakstu zem Nr. Kd/3799 par Tiesu iekārtas likuma 119.¹, 119.⁴, 234.¹ un 243.²p. pārgrozījumu projektu, atrod: Sen. iek. likums lieto nosaukumus „kopēja sapulce” (*общее собрание*) un „apvienota sapulce” (*соединенное собрание*), kā arī apvienota sēde (*соединенное присутствие*) dažādās nozīmēs, kuras nav piemērojamas un faktiski netiek piemērotas Latvijas Senāta iekārtā un praktikā. Zem nosaukuma „kopējas sapulces” (*общия собрания*) Kr[ievijas] Sen. iek. lik. saprot: 1) 13.p. 1.daļā paredzētās svinīgās sapulces, kurās bija jāpiedalās visiem senatoriem, izņemot tos, kuri neizpilda senatora amatu un 2) administratīvo un abu vai viena kasācijas departamenta kopējās sapulces (13.p. 2.daļa); 3) beidzot par apvienotām sapulcēm (*соединенное собрание*) Kr[ievijas] Sen. iek. lik. sauc administratīvo departamentu sapulci, kamēr „apvienotā sēde” (*соединенное присутствие*) bija uzskatāma par pastāvīgu iestādi ar noteiktām kompetencēm (Ties. iek. lik. 119.¹p.). Kopējas sapulces pēc 13.p. 1.daļas atkrit, jo Latvijas Senātā piedalās tikai senatori, kuri izpilda senatora amatu, kamēr bijušie senatori zaudē senatora titulu un par senatoriem vairs neskaitās. Sakarā ar to pēc Ties. iek. lik. 243.¹p. projektējamās jaunās redakcijas frāze „звание сенатора пожизненно” pareizi izlaista. Tā pati frāze būtu jāstriķo arī Sen. iek. lik. 9.¹p. Līdzīgā mērā Latvijas Senāta iekārtā nav domājamas „apvienotās sapulces” 13.p. 3.daļas nozīmē, jo Latvijas Senātam ir tikai viens pats administratīvais departaments. Atliek tikai apstāties pie 13.p. 2.daļā paredzētām „kopējām sapulcēm”. Šai ziņā 1918.g. 6.dec. lik. 7.p. gan patur gandrīz šo pašu nosaukumu („kopīga sēde”), bet Senāts tomēr šo terminu faktiski nav ievēdis savā praksē un, sākot no paša darbošanās laika, pieturas

¹ LVVA 1535.fonds, 13.apraksts, 33.lieta, 6.–7.lp.

pie termina „apvienotas sapulces”, saprazdams zem tām vispār visas sapulces un sēdes, kurās piedalās senatori vis saviem departamentiem, pilnīgi neatkarīgi no caurlūkojamiem priekšmetiem, pie kam atkarībā no pēdējiem Senāta prakse atšķir tikai apvienoto sapulču tiesas sēdes un apvienoto sapulču rīcības sēdes, kuras Krievijas Sen. iek. lik. sauc vai nu par apvienotām, vai kopējām sapulcēm resp. sēdēm. Izejot no tādas terminoloģijas, kuru sankcionējusi Senāta prakse, Senāts piekrit Ties. iek. lik. 119.¹p. projektam termina „apvienotā sapulce” un tai pašā laikā pievienojas 119.⁴p. lietotam terminam „augstākā disciplinārā tiesa”, bet, no otras puses, Senāts ceļ ierunu pret 119.¹p. projektējamo apvienotās sapulces priekšsēdētāja un senatoru iecelšanas veidu. Pēc 1918.g. 6.dec. lik. 7.p. Senāta departamentu priekšsēdētājus ievēl pats Senāts savā apvienotā (kopējā) sapulcē. Tāpat arī Senāts pats sadala senatorus uz departamentiem, šai ziņā baudot un izlietojot autonomijas tiesības, kuras viņam piešķirtas pēc praksē apstiprinātas un sankcionētas iekšējas iekārtas. Ja 119.¹p. paredzētās apvienotās sapulces priekšsēdētāju un senatorus būtu iecēlis Ministru kabinets, tad tas nebūtu savienojams ar nupat pievestiem likumu un Senātā faktiski piemēroto iekšējo iekārtu.

Tās pašas ierunas attiecināmas arī uz projektējamo 119.⁴p. senatoru iecelšanas veidu, kamēr 119.⁴p. paredzētais augstākās disciplinārās tiesas priekšsēdētājs gan būtu ieceļams projektējamā veidā, jo tā ievēlēšana augstākās disciplinārās tiesas pilnā sastāvā, kurā jāieiet bez senatoriem arī Tiesu palātas tiesnešiem un zvērinātiem advokātiem, nebūtu nedz izdarāma, nedz vispār vēlama. Jāatzīst vēl, ka 119.¹p. un 119.⁴p. paredzētās lietas būtu izšķiramas nevis visos šos pantos minēto senatoru resp. augstākās disciplinārās tiesas locekļu pilnā sastāvā, bet pietiktu, ja attiecīgās sēdēs piedalītos bez priekšsēdētāja 119.¹p. paredzētās apvienotās sapulcēs vismaz pa vienam senatoram no katra departamenta, bet 119.⁴p. paredzētā disciplinārā tiesā – pa vienam no 119.⁴p. minētiem senatoriem, tiesu palātas loceklim un zvērinātam advokātam. Tālāk, ņemot vērā ievēlēto priekšsēdētāju piedalīšanās sēdē neiespējas gadījumus, Senātam jāpiešķir tiesība ievēlēt priekšsēdētāju vietniekus.

Attiecībā uz 243.¹p. un 243.²p. priekšā likto jauno redakciju Senātam ierunu vai piezīmju nav.

Sakarā ar šo atzinumu Senāts liktu priekšā projektējamo iesniegumu Ministru kabinetam papildināt ar šādu noteikumu:

„Senāta dažādās kopsapulces saukt par Senāta „apvienotām sapulcēm”, piešķirot šīm sapulcēm pēc piederības visu agrāko kopsapulču, apvienoto sapulču, apvienoto un kopējo sēžu kompetences. Senāts savās apvienotās sapulcēs notur tiesu vai rīcības sēdes atkarībā no izspriežamo lietu būtības.”